

Załącznik nr 2 do wniosku o przeprowadzenie postępowania habilitacyjnego w dziedzinie *nauki humanistyczne* w dyscyplinie *historia* z dnia 3 kwietnia 2019 r.

Dr Grzegorz Chajko
Adiunkt
Katedra Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii
Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Autoreferat

przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych lub artystycznych, w szczególności określonych w art. 16 ust 2 ustawy, w języku polskim i angielskim

1. Imię i Nazwisko: Grzegorz Chajko

2. Posiadane dyplomy, stopnie naukowe/artystyczne – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej

a) Magister historii, Wydział Historii Kościoła, Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, Kraków 2004 r., praca magisterska: „*Głos Pracy*” 1924-1932. *Monografia pisma*, napisana pod kierunkiem ks. dr. hab. Józefa Wołczańskiego, recenzent ks. dr hab. Jan Szczepaniak, studia ukończone z wynikiem bardzo dobrym

b) Dyplom ukończenia 3-letniego Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego, Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, Kraków 2004 r.

c) Dyplom ukończenia 2-letniego Studium Archiwistycznego, Wydział Historii Kościoła, Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, Kraków 2004 r., studia ukończone z wynikiem bardzo dobrym

d) Licencjat (kanoniczny), Wydział Historii Kościoła, Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie, Kraków 2006 r., uzyskany z wynikiem bardzo dobrym

e) Doktor nauk humanistycznych w zakresie historii, Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Kraków 2009 r., dysertacja doktorska: *Arcybiskup Bolesław Twardowski (1864-1944) metropolita lwowski obrządku łacińskiego*, napisana pod kierunkiem ks. dr. hab. Józefa Wołczańskiego, prof. UPJPII, recenzenci: o. prof. dr hab. Ludwik Grzebień SJ, ks. dr hab. Bogdan Stanaszek, prof. UPJPII

f) Certyfikat ukończenia kursu kancelaryjno-archiwalnego pierwszego stopnia, Archiwum Narodowe w Krakowie, Fundacja Rozwoju Demokracji Lokalnej, Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji, Kraków 2014 r., kurs ukończony z wynikiem celującym

g) Certyfikat tutora akademickiego, Szkoła Tutorów Akademickich Collegium Wratislaviense, Wrocław 2019 r.

3. Informacje o dotychczasowym zatrudnieniu w jednostkach naukowych/artystycznych

Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie (od 2009 r. Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie)

- 2004-2008 – studia doktoranckie, Wydział Historii Kościoła

- 2008-2011 – archiwista, Archiwum Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

- 2008-2011 – sekretarz, Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego

- 2011-2013 – asystent, Katedra Historii XIX w., Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego

- 2013 – adiunkt w Katedrze Historii XIX w., Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego

- 2013-do dziś – adiunkt w Katedrze Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii, Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego

1. Wskazanie osiągnięcia wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki

a) tytuł osiągnięcia naukowego/artystycznego

Kościół rzymskokatolicki w Bełzie 1867-1939

b) autor, tytuł publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa

Grzegorz Chajko, *Kościół rzymskokatolicki w Bełzie*, Kraków 2019, Księgarnia Akademicka, ISBN 978-83-8138-066-9.

Recenzje wydawnicze

Ks. prof. dr hab. Józef Wołczański (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie)

O. dr hab. Zdzisław Gogola OFMConv., prof. UPJPII (Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie)

c) omówienie celu naukowego/artystycznego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania

Życie i działalność Kościoła rzymskokatolickiego w II połowie XIX w. i w I połowie XX w. w granicach archidiecezji lwowskiej obrządku katolickiego, stanowiły obiekt moich zainteresowań już na etapie studiów magisterskich. Z nimi wiązała się praca magisterska, w której została dokonana szczegółowa analiza lwowskiego czasopisma społeczno-politycznego „Głos Pracy” tytułującego się organem prasowym Chrześcijańskiej Demokracji w Małopolsce Wschodniej. Wśród licznych tematów poruszanych na łamach periodyku znalazły się również aspekty życia lokalnego Kościoła, także na gruncie parafialnym, które jednak w zdecydowanie szerszym zakresie zostały zaprezentowane w rozprawie doktorskiej. Objęła ona życie i działalność abp. Bolesława Twardowskiego, na tle ówczesnej rzymskokatolickiej archidiecezji lwowskiej i ogólnej sytuacji społeczno-politycznej regionu. Wieloaspektowe funkcjonowanie wymienionej jednostki kościelnej zachęciło mnie do pogłębienia tej tematyki, przede wszystkim poprzez analizę źródeł archiwalnych, ich opracowanie i publikację. Przekonywał mnie także fakt, że wszelka problematyka i dzieje archidiecezji w

tym okresie, za wyjątkiem lat II wojny światowej i wysiedleń ludności Polskiej z Kresów Wschodnich, czyli zasadniczo lat 1939-1946, jest bardzo słabo opracowana. Dotyczy to zwłaszcza płaszczyzny parafialnej. W związku z tym podjąłem się próby uzupełnienia tej luki poprzez publikację źródeł i opracowań przybliżających wybrane aspekty z życia różnych parafii w archidiecezji. Wymiernym tego efektem stało się przygotowanie i wydanie zestawienia obrazującego przebieg i skutki strajku rolnego, który w 1902 r. objął przede wszystkim wschodnie powiaty Galicji. Zasadniczo wystąpił on w majątkach wielkoobszarowych, ale nie pozostał bez wpływu na miejscowy Kościół łaciński, co wykazała edytowana przeze mnie tabela sporządzona przez urzędników Konsystorza Metropolitalnego we Lwowie oraz komentarze (nr 27). Podobnie podjąłem się zestawienia i publikacji relacji opisujących działania zbrojne i zniszczenia wojenne dokonane przez walczące armie podczas wojen z lat 1914-1920 w miejscowościach położonych na terenie archidiecezji lwowskiej (nr 7, 10, 32). W dalszej kolejności przybliżyłem obraz złożonych wzajemnych relacji niemiecko-polskich w parafii Machliniec w 1922 r. (nr 18). Nieco inny charakter posiada zestawienie obrazujące sytuację religijną i oświatową ludności polskiej w powiecie Podhajce w województwie tarnopolskim, które jakkolwiek zostało sporządzone przez instytucję świecką, to jednak swoje założenia opiera m.in. na strukturze parafialnej archidiecezji lwowskiej w tymże powiecie (nr 23). Szerszej analizie poddałem poza tym kwestie związane z życiem religijnym i duchowym wiernych rzymskokatolickich w okresie II wojny światowej. Omówiłem zatem problematykę i specyfikę ksiąg intencji mszalnych (nr 30) oraz ogłoszeń duszpasterskich na przykładzie parafii Biłka Szlachecka i Dołżanka (nr 17). Przy okazji przygotowywania każdego kolejnego tematu przyświecała mi myśl, aby opracować całościowo dzieje wybranej jednej parafii i przekonać się, czy istnieje możliwość ich przedstawienia w II połowie XIX w. i w I połowie XX w., mając przy tym na względzie duże zniszczenia archiwów parafialnych podczas ostatniej wojny światowej przy jednoczesnym, niemalże bezproblemowym, współczesnym dostępie do archiwów różnej proveniencji na terenie Polski i Ukrainy. Zachęcała mnie do tego ponadto perspektywa eksploracji i opracowania nieznanych badaczom źródeł, które mogły by rzucić szersze światło na omawiany problem.

Monografia Kościół rzymskokatolicki w Bełzie 1867-1939, Kraków 2019, składa się ze wstępu, 7 rozdziałów oraz zakończenia, po którym zamieszczono aneks fotograficzny, angielskie streszczenie, wykazy skrótów i ilustracji, bibliografię oraz indeksy nazw osobowych oraz geograficznych i etnicznych.

We wstępie szeroko omówiłem źródła zgromadzone w polskich i zagranicznych instytucjach archiwalno-bibliotecznych oraz literaturę przedmiotu. Następnie nakreśliłem w zarysie zawile dzieje Bełza pod względem przynależności państwowej, nie pomijając przy tym jego niezwykle ważnej roli jaką odegrał w historii państwa polskiego. Pomimo niewątpliwie wielkiego znaczenia miasta, nie doczekało się ono jak dotąd praktycznie żadnego szerszego opracowania, a ewentualne pomniejsze publikacje skupiają się wyłącznie na pojedynczych aspektach lub okresie staropolskim. Podobna sytuacja dotyczy Kościoła rzymskokatolickiego, o którym można znaleźć jedynie pojedyncze informacje. Wobec powyższego faktu, zdecydowałem się przygotować i opracować dzieje parafii rzymskokatolickiej w Bełzie, biorąc pod uwagę okres historyczny pozostający w kręgu moich zainteresowań badawczych. Wybór miasta i jednostki kościelnej nie był jednakże dziełem przypadku, ale świadomego wyboru. Zdecydowało o tym kilka względów. Przede wszystkim ważne okazało się jego położenie geograficzne, gdyż Bełz znajduje się na pograniczu polsko-ukraińskim, a do 1939 r. stanowił w swojej strukturze mozaikę różnych narodowości, kultur i religii. Zamieszkiwali go Żydzi, Polacy i Ukraińcy, przez co niewiele odbiegał on od innych tego typu miast galicyjskich. Ponadto za wyborem tematu przemawiał fakt, że podczas II wojny światowej został zniszczony kościół parafialny, plebania i archiwum parafialne oraz że w chwili obecnej nie funkcjonuje w Bełzie parafia rzymskokatolicka. Z tego też względu istotne stało się dla mnie znalezienie odpowiedzi, czy wobec takich problemów możliwe jest odtworzenie jej życia i działalności. Moje zamierzenia i postulaty badawcze znalazły swoje rozwinięcie w poszczególnych rozdziałach monografii.

W **rozdziale I** przedstawiłem informacje ogólne na temat stanu badań nad dziejami parafii archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego, zarys historii miasta oraz parafii w Bełzie do połowy XIX w. Dzięki podjętej przeze mnie analizie okazało się, że w dotychczasowej historiografii praktycznie nie istnieje pełne opracowanie historii jakiegokolwiek parafii. Owszem, jest dość liczna grupa publikacji o charakterze monografii, ale jej autorzy przedstawiają w nich tylko wybrane aspekty. Skupiają się oni najczęściej na prezentacji losów kościołów albo klasztorów wyłącznie w kategoriach dzieł sztuki, opisują łaskami słynące wizerunki Matki Bożej i Pana Jezusa, albo koncentrują przede wszystkim na okresie II wojny światowej, podkreślając zniszczenia i eksterminację ludności polskiej. Mimo niewątpliwiej swojej wartości dokumentacyjnej, opracowania te jednak posiadają w większości charakter broszurowy, pozbawiony niekiedy bazy źródłowej. Dzięki analizie osiągnięć dotychczasowej historiografii doszedłem do wniosku, że pomimo łatwego obecnie dostępu do archiwów w Polsce i na Ukrainie, nie powstała monografia żadnej parafii

łacińskiej funkcjonującej przed 1939 r., która stanowiłaby przekrojowe kompendium wiedzy o niej. W pozostałych częściach tegoż rozdziału przedstawiłem dzieje Bełza, zwracając uwagę przede wszystkim na jego przynależność państwową, najważniejsze wydarzenia jakie się z nim wiązały, a w XIX i XX w. także na jego strukturę społeczną, narodowościową i religijną. Na podstawie odnalezionych źródeł udało mi się również odtworzyć zarys dziejów parafii bełskiej w dobie staropolskiej, przede wszystkim dzięki wykorzystaniu nieznanych dotąd badaczom materiałów z Archiwum Jasnej Góry w Częstochowie.

W **rozdziale II** zaprezentowałem struktury organizacyjne oraz obsadę personalną parafii w okresie objętym niniejszą publikacją. Odtworzyłem jej zmiany terytorialne uwzględniające przynależność poszczególnych miejscowości do parafii i ustaliłem ich odległość względem kościoła parafialnego, porównując uzyskane parametry do innych tego typu jednostek kościelnych. Nie pominąłem przy tym ogólnych informacji na temat warunków komunikacyjnych. Ponadto zwróciłem uwagę na funkcjonowanie urzędu dziekana bełskiego i strukturę dekanatu bełskiego, do którego niezmiennie należał Bełz. Ważnym i nie publikowanym wcześniej osiągnięciem okazało się opracowanie na podstawie materiałów archiwalnych, anonsów prasowych i innych pojedynczych danych katalogu proboszczów, administratorów, wikariuszy i katechetów, z podaniem czasu pełnienia funkcji bądź urzędu. Zebrałem przy tym informacje o zakresie ich posługi, różne opinie przełożonych na temat ich pracy duszpasterskiej w Bełzie, a w przypadku konkursów na posadę proboszcza parafii w Bełzie także listę kandydatów. Dzięki przeprowadzonej kwerendzie udało się krótko scharakteryzować rządy poszczególnych proboszczów i administratorów. W dalszej kolejności przeprowadzona kwerenda ujawniła szereg informacji o służbie kościelnej, czyli kościelnych, organistach i innych osobach. Dzięki zachowanym dokumentom udało się dość szczegółowo odtworzyć zasób archiwum parafialnego i zasady funkcjonowania kancelarii parafialnej, które zostały zniszczone podczas II wojny światowej. Pewną nowością, rzadko występującą w tego typu opracowaniach, jest fakt zamieszczenia w mojej książce opisów pieczęci używanych w kancelarii parafialnej. W ostatnim punkcie rozdziału zdołałem przedstawić historię bełskich cmentarzy, a w szczególności miejskiego, który w okresie objętym niniejszą publikacją spełniał miejsce pochówku dla wiernych obrządków katolickich w Bełzie. Za podstawę do wszelkich analiz i ustalenia losów nekropolii posłużyły mi przede wszystkim protokoły posiedzeń miejscowej Rady Gminnej znajdujące się obecnie w Archiwum Państwowym w Lublinie.

W **rozdziale III** zgromadziłem wszelkie informacje na temat architektury sakralnej, czyli kościoła parafialnego i plebanii, kościółka na Zameczku w Bełzie oraz kaplic

publicznych i przydrożnych na terenie parafii. Dzięki wnikliwej kwerendzie zdołałem omówić wystrój wewnętrzny świątyni parafialnej ze szczególnym uwzględnieniem licznych remontów i adaptacji obiektu, wymuszonych dużą wilgotnością podłoża. Takie same problemy dotyczyły budynku plebanii – dawnego klasztoru oo. Dominikanów. Dzięki podjętym badaniom okazało się, że wygląd kościoła parafialnego i jego urządzenie były dość skromne. Analizy danych nie można jednak odnieść do obecnego stanu kościoła, gdyż od czasów II wojny światowej pozostaje w daleko zaawansowanej ruinie. Dużo bardziej okazałe prezentuje się niewielkich rozmiarów kościółek na Zameczku, posiadający szereg przedwojennych inskrypcji w języku polskim. Dokonana analiza dostępnych źródeł umożliwiła prezentację poszczególnych etapów jego budowy i urządzania, jak również zagospodarowania najbliższego otoczenia. Konieczność podjęcia tych badań uzasadniał fakt, iż we wnętrzu świątyni znajdowała się łaskami słynąca kopia obrazu Matki Bożej Częstochowskiej, wokół której koncentrowało się życie religijne i duchowe parafian oraz katolików regionu. W niniejszym rozdziale udało się również scharakteryzować kaplice oraz kapliczki przydrożne na terenie całej parafii. Zebrane dane pozwoliły mi w dużej mierze odtworzyć ich wygląd oraz zrekonstruować ich losy. Bardzo cenna okazała się przy tym dokonana przeze mnie w 2016 r. autopsja stanu zachowania budynków kościelnych w Bełzie, która pozwoliła w wielu miejscach zweryfikować posiadane dane.

W **rozdziale IV** scharakteryzowałem różne aspekty życia religijnego parafii w Bełzie. Okazało się, że problematyka ta jest najtrudniejsza do opracowania, co wynikało przede wszystkim z faktu całkowitego zniszczenia archiwum parafialnego. Niemniej jednak podjęte przeze mnie działania udało się w dużej mierze zrealizować. Przede wszystkim zdołałem zestawić i przeanalizować dane statystyczne z lat 1867-1939 dotyczące liczby parafian w Bełzie i wsiach do parafii należących. Na podstawie zachowanych odpisów z ksiąg metrykalnych chrztów, małżeństw i zgonów sporządziłem tabelaryczne zestawienia osób ochrzczonych, zaślubionych i zmarłych w bełskiej parafii w latach 1869-1933. Oprócz licznych komentarzy do tabel, zamieściłem szereg informacji na temat udzielania sakramentów w Bełzie. Wskazałem na niejednokrotnie występujące problemy, a nawet patologie, które przy nich wynikały. Dokonane przeze mnie prezentacje dodatkowo rozwinąłem poprzez wykazanie różnic pomiędzy ilością zawartych małżeństw a ilością głoszonych zapowiedzi oraz zamieściłem tabele z podziałem zgonów ze względu na wiek denata. W dalszej kolejności przedstawiłem historię i rozwój kultu Matki Bożej Częstochowskiej uwidocznionej na kopii obrazu jasnogórskiego w Bełzie. Moja prezentacja przybliżyła nie tylko sferę duchową, ale także skupiła się na przeprowadzonych

konserwacjach obrazu oraz organizacji i przebiegu różnych uroczystości maryjnych. Omówienie pozostałych uroczystości religijnych znalazło się w oddzielnym paragrafie, poświęconym również organizacjom katolickim i innym przejawom posługi duszpasterskiej. Pomimo ograniczonej ilości źródeł, udało się przedstawić całe bogactwo pracy bełskich duszpasterzy, którzy czynnie angażowali się w życie lokalnych społeczności. Brali oni aktywny udział w uroczystościach religijnych i patriotycznych, animowali rozwój stowarzyszeń religijnych skupionych przede wszystkim wokół Akcji Katolickiej, czy też przygotowywali wiernych na wizytacje parafii. Poza wykazaniem wymienionych działań, przedstawiłem też relacje rodzinne duchownych, opinie o duszpasterzach, a nawet podałem kierunki ich wyjazdów urlopowych. Niezwykle ważnym elementem pracy duszpasterskiej okazało się wychowanie religijne młodzieży szkolnej, któremu poświęciłem oddzielny podrozdział. Zdołałem w nim szczegółowo zaprezentować i omówić proces katechizacji szkolnej, problemy dydaktyczne i organizacyjne oraz wskazać relacje pomiędzy katechetami łacińskimi a pozostałym gronem pedagogicznym placówki. W ostatnim podrozdziale omówiłem niełatwe relacje pomiędzy miejscową parafią łacińską a wiernymi obrządku greckokatolickiego oraz kontakty z Żydami.

W **rozdziale V** obszernie i szczegółowo omówiłem wielopłaszczyznową pracę naukowo-wychowawczą i organizacyjną ss. Felicjanek w Bełzie. Sporządziłem katalogi sióstr pełniących obowiązki przełożonej domu zakonnego, szkoły, ochronki, a także zestawienia nauczycielek i pozostałych zakonnic, z uwzględnieniem ich imion zakonnych i świeckich, lat życia, pracy i posługi w parafii. Ponadto dokonałem prezentacji stanu majątkowego Zgromadzenia w Bełzie, przybliżyłem miejsca, w których mieściły się ich domy zakonne, wskazałem na efekty ich pracy katechetycznej z dziećmi, organizacyjną i pomoc najuboższym. Oddzielny podrozdział poświęciłem kierowanej przez zakonnicę Szkole Żeńskiej, która była placówką stojącą na wysokim poziomie edukacyjnym, cieszącą się niesłabnącym zainteresowaniem i szacunkiem lokalnej społeczności, zwłaszcza Żydów. Informacje te potwierdzali szkolni inspektorzy w protokołach wizytacyjnych, które zdołałem odnaleźć i niejednokrotnie ich treść zacytować. W swoim opisie nie pominąłem również statystyki, obejmującej frekwencję i skład narodowościowo-religijny szkoły. Oddzielną strukturę stanowiła ochronka, która w latach 30. XX w. została zakwalifikowana przez władze państwowe jako przedszkole. Również w tej placówce, dzięki odnalezionym przeze mnie dokumentom, okazało się możliwe przeanalizowanie jej działalności i wskazanie wysokiego poziomu wychowawczego.

Rozdział VI poświęciłem w całości niezwykle ważnym kwestiom gospodarczym i finansowym parafii bełskiej. Zdołałem zebrać do nich obszerną bazę źródłową, która pozwoliła mi szczegółowo odtworzyć zakres i charakter zabudowy parafialnych folwarków, ustalić ich areal, infrastrukturę i nazwiska dzierżawców. Udało mi się również ustalić zasady organizacji pracy oraz wyliczeń dochodów i wydatków. W dalszej kolejności opracowałem wykazy legatów i fundacji mszalnych, które w latach 1867-1939 posiadała parafia, przedstawiłem wysokość obowiązujących taks za *iura stolae*, jak również omówiłem zasady poboru drewna z lasu przynależnego parafii. Oprócz niewątpliwych korzyści, których dostarczała prowadzona polityka gospodarcza i finansowa, parafia zobowiązana została do ponoszenia szeregu obciążeń w postaci licznych podatków oraz składek i ofiar odsyłanych na różne cele za pośrednictwem Konsystorza i Kurii Metropolitalnej we Lwowie. Dzięki zachowanym danym możliwe stało się ich zebranie, opracowanie w formie zestawień tabelarycznych i omówienie ich zawartości.

Najmniej obszerny okazał się **rozdział nr VII**, w którym omówiłem kwestię udziału i aktywności księży rzymskokatolickich w Bełzie w strukturach lokalnego samorządu terytorialnego. Aspekt ten był pomijany w dotychczasowych opracowaniach parafii na terenie archidiecezji lwowskiej. Opierając się na kilkuset protokołach z posiedzeń różnych gremiów samorządowych w Bełzie z lat 1867-1936 udało mi się zaprezentować ten nieznany temat, wskazując na obecność księży w gremiach, ich aktywność organizacyjną i polityczną oraz wykazać troskę o dobro własnej parafii i Kościoła. Wskazałem też na politykę różnych rad miejskich względem parafii łacińskiej.

W Zakończeniu dokonałem podsumowania osiągniętych wyników w poszczególnych rozdziałach.

Praca ta jest pierwszą w polskiej historiografii monografią parafii rzymskokatolickiej w Bełzie. Powstała ona w oparciu o rozległą podstawę źródłową, ukazując tym samym wielopłaszczyznowy i różnorodny wymiar tej jednostki kościelnej.

2. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

a) publikacje naukowe

Moje zainteresowania naukowe obejmują chronologicznie okres II połowy XIX w. oraz I połowy XX w. Główne obszary badawcze dotyczą następującej tematyki: 1. Hierarchia

i duchowieństwo archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego, 2. Problematyka regionalna w Galicji Wschodniej i Małopolsce Wschodniej w XIX i XX w.

Mój dorobek publikacyjny po doktoracie obejmuje 47 pozycji:

- 3 monografie naukowe (w tym 1 przepracowana i uzupełniona książka podoktorska).
- 12 publikacji w czasopismach naukowych (12 artykułów: 1 po angielsku oraz 2 artykuły recenzyjne z czego 1 w czasopiśmie spoza listy ministerialnej). Teksty te opublikowałem w 6 czasopismach polskich:
„Folia Historica Cracoviensia”, „Episteme. Czasopismo naukowo-kulturalne”, „The Person and the Challenges”, „Nasza Przeszłość”, „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne”, „Almanach Łącki”.
- 15 rozdziałów w monografiach i publikacjach pokonferencyjnych.
- 2 hasła biograficzne w *Österreichisches Biographisches Lexicon 1815-1950*.
- 1 współredakcję monografii.
- 1 redakcja tomu czasopisma naukowego.
- 13 publikacji popularnonaukowych.

Hierarchia i duchowieństwo archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego

Po uzyskaniu stopnia doktora opublikowałem podoktorską monografię, zmodyfikowaną i uzupełnioną, poświęconą życiu i działalności arcybiskupa lwowskiego Bolesława Twardowskiego *Arcybiskup Bolesław Twardowski (1864-1944) metropolita lwowski obrządku łacińskiego*, Rzeszów 2010, ss. 496. Oprócz typowo biograficznej charakterystyki postaci i jej wpływu na losy lokalnego Kościoła, zostały w niej przedstawione liczne informacje o strukturze i organizacji archidiecezji lwowskiej w XIX i XX w. Jest to pierwsza publikacja książkowa w polskiej historiografii tak szeroko analizująca tę tematykę, wielokrotnie cytowana przez badaczy polskich i zagranicznych.

Po uzyskaniu stopnia doktora postanowiłem kontynuować swoje badania w zakresie działalności hierarchów i duchowieństwa w tej jednostce kościelnej oraz popularyzować wiedzę na ten temat. W tekście o księżach ratujących Żydów podczas II wojny światowej omówiłem postawę abp. Bolesława Twardowskiego wobec problemu, nie pomijając innych licznych przykładów włączania się duchownych w pomoc prześladowanej ludności. Co najmniej dwóch spośród nich poniosło śmierć za tę aktywność. Za podstawę źródłową posłużyły mi w tym przypadku zachowane relacje świadków (nr 14). W innym artykule dokonałem analizy postawy duchowieństwa względem komunizmu i faszyzmu w okresie do zakończenia II wojny światowej, podkreślając w nim także doniosłą rolę listu pasterskiego abp. Twardowskiego *Komunizm i jego zasady* z 1937 r. (nr 26). W dalszej kolejności zwróciłem uwagę na prawne i organizacyjne aspekty ochrony historycznych dóbr kultury materialnej w I poł. XX w. Wskazałem przy tym na wyraźną aktywność i decyzyjność metropolitów lwowskich, którzy poprzez wydawane rozporządzenia wykazywali swoją troskę o bogatą spuściznę materialną archidiecezji lwowskiej (nr 31). Owa decyzyjność uwidoczniła została również w artykule o stowarzyszeniach rzymskokatolickich, z tym, że jest to *de facto* fragment jednego z paragrafów monografii *Arcybiskup Bolesław Twardowski* (nr 13). We wszystkich tych artykułach wykorzystałem liczną bazę źródłową, a zagadnienia te, poza nr 13, wcześniej nie zostały w żadnym zakresie opracowane.

Z hierarchią archidiecezji lwowskiej obrządku łacińskiego do czasu II wojny związane są kolejne trzy moje publikacje. W pierwszej z nich szczegółowo omówiłem strukturę i organizację Kurii Metropolitalnej we Lwowie w okresie międzywojennym, która jest pierwszym opracowaniem na temat tej lwowskiej jednostki kościelnej (nr 29). Ponadto w swoich badaniach zainteresowałem się dziejami i wyposażeniem pałaców arcybiskupów lwowskich obrządku łacińskiego. Wymiernym owocem podjętych działań stało się odnalezienie, a następnie publikacja źródłowa inwentarzy pałacu w Obroszynie oraz kaplicy pałacowej we Lwowie (nr 16, 33). Ukazały one wielkie bogactwo tych obiektów i wypełniły lukę w dotychczasowych badaniach naukowych nad ich historią.

W ścisłym związku z omawianym zagadnieniem pozostał aspekt biografii wybranych księży archidiecezji lwowskiej. Opublikowałem więc artykuł dotyczący aktywności społeczno-politycznej profesora Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, społecznika i polityka ks. Szczepana Szydelskiego (nr 28). W innym tekście scharakteryzowałem zachowane dokumenty odnoszące się do życia metropolity krakowskiego abp. Adama Stefana Sapięhy, zachowane w Archiwum Lwowskiej Kurii Metropolitalnej w Krakowie (Archiwum im. abp. Eugeniusza Baziaka). Przeprowadzona kwerenda a następnie publikacja jej wyników

wskazała nieznane dotąd źródła odnoszące się głównie do okresu sprzed I wojny światowej, kiedy to przyszły hierarcha sprawował różne funkcje duszpasterskie, pastoralne i administracyjne w strukturze archidiecezji lwowskiej (nr 25). Do pozostałych publikacji w tym zakresie zaliczają się hasła biograficzne przybliżające postaci: abp. Bolesława Twardowskiego (nr 37) i abp. Józefa Bilczewskiego (nr 36). Sylwetka tegoż ostatniego stała się ponadto przedmiotem kolejnych moich krótkich opracowań o charakterze naukowo-popularyzatorskim, z krótką bibliografią, w zakresie objętościowym ustalonym przez wydawców (nr 11, 51). Podobne uwarunkowania i postawione wymogi sprawiły, że jedynie w zarysie zdołałem zredagować biogram św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego (nr 50) oraz lwowskiej benedyktyнки s. Kolumby Gabriel (12).

Problematyka regionalna w Galicji Wschodniej i Małopolsce Wschodniej w XIX i XX w.

Oprócz zagadnień związanych *stricto* z życiem i działalnością struktur kościelnych archidiecezji lwowskiej, nie pomijam w swoich badaniach problematyki związanej z Galicją. Do niej zaliczają się artykuły odnoszące się do złożonych relacji polsko-ukraińskich w XX w. W pierwszej kolejności należy wspomnieć edycję źródłową niepublikowanego wcześniej listu Leona Pinińskiego do bp. Adama Stefana Sapięhy o dramatycznym położeniu Lwowa podczas wojny ukraińsko-polskiej w 1918-1919 r. (nr 19). Z wydarzeniami tejże wojny korespondują edytowane źródłowo wykazy zmarłych na tyfus plamisty w powiecie Stary Sambor w 1919 r. Ich śmierć była skutkiem niskiego stanu sanitarnego społeczeństwa wyniszczonego działaniami wojennymi. Dokumentów tych również wcześniej nie publikowano (nr 9). Narastająca po zakończeniu konfliktu wzajemna niechęć Polaków i Ukraińców oraz wzrastający w siłę ukraiński nacjonalizm doprowadził w okresie międzywojennym do eskalacji napięcia. Jednym z wyraźnych jego przejawów okazał się przeprowadzony w 1929 r. przez Ukraińców zamach bombowy na siedzibę IX Targów Wschodnich we Lwowie. Wydarzeniem tym interesowały się ówczesne media, w tym „Ilustrowany Kurier Codzienny”. Wszelkie informacje zamieszczone przez ten dziennik zebrałem i omówiłem w oddzielnej publikacji (nr 24). Z innej tematyki regionalnej i zarazem historycznej, zaprezentowałem przekrojowo obraz turystyki i podróży rekreacyjnych organizowanych na terenach Małopolski Wschodniej w okresie międzywojennym, wskazując na ciągle rosnący ruch turystyczny i zainteresowanie społeczne tą tematyką (nr 20).

Do omawianej grupy zalicza się także opublikowany przeze mnie obszerny fragment kroniki parafialnej parafii p.w. św. Wincentego a Paulo we Lwowie, która stanowi kompendium wiedzy na temat sytuacji religijnej, militarnej, społecznej i codziennej w tym mieście w okresie II wojny światowej. Dzięki podanym w niej licznym szczegółom i bogatej faktografii, uzupełnionych przeze mnie licznymi komentarzami merytorycznymi, uzupełnia ona dodatkowo wiedzę o trudnym i niepewnym czasie wojennej zawieruchy (nr 15).

b) referaty, odczyty, wystąpienia na konferencjach, sympozjach, udział w ich organizacji i pełnione funkcje

Po uzyskaniu stopnia doktora nauk humanistycznych uczestniczyłem w 13 konferencjach, z własnym referatem w Polsce i zagranicą. (zał. nr 3).

Współorganizowałem jedno sympozjum, 3 konferencje krajowe oraz jedną międzynarodową. Przewodniczyłem 3 panelom w czasie konferencji krajowych oraz dwóm panelom na konferencjach międzynarodowych. Należałem do Komitetu Naukowego jednej konferencji międzynarodowej oraz należę do Rady Naukowej organizowanej jednej konferencji krajowej. (zał. nr 4).

c) Projekty i programy naukowo-badawcze, członkostwo w instytucjach i organizacjach naukowych

Po uzyskaniu doktoratu wzięłem udział w 4 projektach naukowo-badawczych (zał. nr 3). Wzięłem ponadto udział w 2 innych programach europejskich, finansowanych przez Unię Europejską, podnosząc swoje kompetencje m.in. z zakresu umiejętności zarządzania oraz dydaktyki uniwersyteckiej (zał. nr 4).

Jestem członkiem redakcji czasopism: „Episteme. Czasopismo naukowo-kulturalne”, „Folia Historica Cracoviensia” i „Nasza Przeszłość”. Należę także do Stowarzyszenia Twórców Nauki i Kultury „Episteme” w Krakowie (wiceprezes Zarządu) oraz Fundacji Instytut Badań Wschodnich (członek Zarządu) (zał. nr 4).

d) działalność organizacyjna, dydaktyczna i popularyzatorska

W latach 2009-2012 pełniłem funkcję sekretarza Rady Instytutu Historii, a od 2012 r. do dziś sekretarza naukowego tegoż gremium. Ponadto w latach 2009-2012 pełniłem funkcję

kierownika Studiów Podyplomowych z Historii i Wiedzy o Społeczeństwie. W latach 2009-2017 byłem członkiem Wydziałowej Komisji ds. parametryzacji. Poza uczelnią zasiadam w zarządzie Stowarzyszenia Twórców Nauki i Kultury „Episteme” w Krakowie oraz Fundacji Instytut Badań Wschodnich (zał. nr 4).

Jako pracownik Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego prowadzę od 2009 r. zajęcia (wykłady, konwersatoria, proseminaria, seminaria) dla studentów I i II stopnia kierunków: Archiwistyka i Zarządzanie Dokumentacją, Historia oraz studentów Studiów Podyplomowych. Tematyka moich zajęć dotyczy głównie archiwistyki i historii XIX wieku (zał. nr 4).

Uczestniczyłem w różnorodnych wydarzeniach edukacyjnych jako prelegent i wykładowca. Wystąpiłem w filmie dokumentalnym TVP poświęconym życiu i działalności abp. Eugeniusza Baziaka. Jestem autorem kilkunastu publikacji popularnonaukowych (zał. nr 4).

Od 2010 r. do dziś należę do różnych komisji egzaminacyjnych dla studentów studiów stacjonarnych i podyplomowych. Dotychczas jako promotor wypromowałem 25 absolwentów studiów licencjackich i 11 absolwentów studiów podyplomowych. Aktualnie jestem promotorem kolejnych 9 licencjatów.

W latach 2013-2016 sprawowałem opiekę naukową nad niektórymi przejawami działalności studenckiej, takimi jak konferencje naukowe studenckie i wyjazd naukowy. Obecnie jestem członkiem Rady Naukowej oraz członkiem Komitetu Organizacyjnego XXI Ogólnopolskiego Zjazdu Studentów Archiwistyki, który w dniach 24-26 kwietnia 2019 r. odbędzie się na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie.

Sprawuję również opiekę naukową nad doktorantami polegającą na pełnieniu funkcji promotora pomocniczego, a od 2013 r. hospituje i oceniam zajęcia dydaktyczne prowadzone przez doktorantów w ramach obowiązkowych praktyk dydaktycznych doktorantów.

W 2013 r. byłem konsultantem historycznym jednej z monografii. Jestem recenzentem naukowym zestawów pytań konkursowych wraz ze schematami oceniania na etapie szkolnym, rejonowym i wojewódzkim w Małopolskim Konkursie Historycznym dla uczniów i klas dotychczasowych gimnazjów w roku szkolnym 2018/19.

W 2018 r. recenzowałem teksty do publikacji będącej pokłosiem konferencji „Wolność zaczęła się w Prokocimiu. Rola Prokocimia w odzyskaniu niepodległości Polski w 1918 r.” – w ramach projektu Towarzystwa Przyjaciół Prokocimia „Wolność zaczęła się w Prokocimiu”.

Za moją działalność na rzecz uczelni byłem wielokrotnie nagradzany, m.in. w 2011 r. otrzymałem nagrodę Rektora UPJPII za rzetelną pracę dla dobra uczelni.

Krosno, 3 IV 2019 r.

Grzegorz Chojko